

1) צֵלָה נִעְלָה וְיִכְנְנֵי אֹרֶגְהָ פִּי יִצְחָק נִיבְלָהּ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁלַח־לְךָ אַנְשִׁים וְיָתְרוֹ אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר־אָנֹכִי בְּתֵן לְהִבִּי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד לְמִשְׁחֵ אֲבֹתָיו תְּשַׁלְּחוּ כָל נָשִׂיא בָהֶם: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַר פָּאָרָן עַל־פִּי יְהוָה כָּל־אֲנָשִׁים רֵאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שְׁלַח מֹשֶׁה לְיָתוֹר אֶת־הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־נוּן יְהוֹשֻׁעַ: פִּנְחָס בֶּן־לֵוִי

(ל) וַיִּדְבְּרֵם בְּלִבָּם: הַשְׂמִיךְ קָלֶם כּוֹלֵס: מִי־יִשְׂרָאֵל לְשׂוֹמֵעַ מִה שֶׁיִּדְבַר צְמֻשָׁה לְוֹתֵר וְלֹא־יִזְכֹּר זֶה בְּלִבְדֵי עִשָׂה לְנוּ עֵן מְמַרְסֵה, הַשְׂוֹמֵעַ הִיָּה סָבּוֹר שֶׁצֶלֶס לְסַפֵּר צְמֻשָׁה, וּמְמַרְסֵה שֶׁהִיָּה בְּלִבָּם עַל מִשְׁחֵ צְמֻשָׁה לְדַבֵּר הַמְּרַגְלִים, שֶׁמִּתְקוֹ כּוֹלֵס לְשׂוֹמֵעַ גְּמוּלָה, לֹא־יִזְכֹּר וְהַלֵּל קִרְעַ לְנוּ לֹא־יִזְכֹּר, וְהַוִּירִיד לְנוּ לֹא־יִזְכֹּר, וְהַגִּזֵּי לְנוּ לֹא־יִזְכֹּר: וַיִּדְבְּרוּ בְּלִבָּם לְכַלּוֹת צְמֻשָׁה, וְהוֹאֵל לֹא־יִזְכֹּר עֲשׂוֹ מְרַגְלִים וְעַלֵּי שֶׁ, נִלְלִים צְמֻשָׁה לְדַבֵּר: וַיִּדְבְּרוּ לְשׂוֹן שְׂמִיקָה, וְכֵן הָסֵךְ לְכַלּוֹת צְמֻשָׁה (וְכֵן הָסֵךְ לְכַלּוֹת צְמֻשָׁה) הָסֵךְ פִּי לֹא־יִזְכֹּר (עֲמֻשָׁה וְכֵן) כֵּן עֵרֶךְ צְמֻשָׁה לְכַלּוֹת צְמֻשָׁה לְשׂוֹן שְׂמִיקָה: לֹא־יִזְכֹּר (ס"א הַסֵּךְ): פִּנְחָס בֶּן־לֵוִי

2)

וּנְחַזֹּר אֶל הַעֲנִיָּן. כִּי לִמָּה שְׁעֵבִירָה גּוֹרֶרֶת עֵבִירָה. וְנִמְצָא בְּאִבֵי שְׁבִטֵי יְהוּדָה וּבְאִבֵי שְׁבִט יוֹסֵף חֲלָאֵת דְּבַה רַעְוָה. וְהִיָּה גּוֹרֵם בְּאִ תְּקֵלָה עַל יַד זֹרַע כָּל אֶחָד מֵהֶם. עַל כֵּן בְּרָאוֹת מִשְׁחֵ רַבִּינוּ ע"ה כִּי כֵן. אִמְרוּ בְּלִבּוֹ הִנֵּה כָּל־לֹת הַנְּשִׂאִים אֵינִי לָהֶם גְּרָמַת נֹזֵק שְׂאֵת־לֵל עֲלֵיהֶם, זֹלַתִּי נְשִׂאֵי יוֹסֵף וְנְשִׂאֵי יְהוּדָה. וְאִם אֶת־לֵל בְּעַד כְּלָב, יֹאמְרוּ שֶׁעַל הַיּוֹתוֹ בְּעַל אַחֻתִי אֲנִי עוֹשֶׂה. וְאִם עַל שְׁבִט מְנַשֶּׁה, יִתְרַעַם כְּלָב. וְאִם אֲמַנַע מִהַתְּפַלֵּל עַל יְהוֹשֻׁעַ, יֹאמְרוּ כִּי אֲנִי שִׂמַח לְאָדוּ מִקְנָאֵתִי עֲלֵיו. שֶׁהוּא כִּי שָׁמַע אֶת אֶלְדָּד וּמִידָד מִתְּנַבְּאִים וְאֹמְרִים מִשְׁחֵ מַת יְהוֹשֻׁעַ מְכַנִּים אֶת יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ. עַל כֵּן יֹאמְרוּ כִּי אִמְרוּ מִשְׁחֵ בְּלָבוֹ, עֵתָה חֲשׂוֹב אֵלֶי הַבַּאֵת יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ. כִּי אִשֶׁר נִיתֵן רֹאשׁ בְּמִקּוּמֵי יִקְלַקֵּל יָמוֹת. עַל כֵּן הַתְּפַלֵּל עֲלֵיו וְאִמְרוּ, יֵה יוֹשִׁיעַךְ מִעַצַּת מְרַגְלִים. אֲרִי־מִשְׁחֵ

3)

לְיָתוֹר אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עַל־זֶה בְּנִגְבַּב וְעֲלֵיתֶם אֶת־הַחֹרֶן: וְרֵאִיתֶם אֶת־הָאָרֶץ מִה־הִוא וְאֶת־הָעָם הַיֹּשֵׁב עֲלֶיהָ הַחֹרֶן הִוא הַרְפָּה הַמַּעֲט הִוא אֲסִירָב: וְמַה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הִוא יֹשֵׁב בָּהּ הַטּוֹבָה הִוא אֲסִירָעָה וְיֵמָה הָעֲרִים אֲשֶׁר־הִוא יֹשֵׁב בְּהִנֵּה הַבְּמַחְנִים אִם בְּמַבְצָרִים: וְמַה הָאָרֶץ הַשְּׂמֵנָה הִוא אֲסִירָזָה הַיִּשְׁבִּיָּה עֵץ אֲסִירָזָה וְהַתְּחַקֵּם וְלִקְחֵתֶם מִפְּרֵי הָאָרֶץ וְהַיִּמִּים יִמֵּי הַכּוֹרֵי עֲנָבִים: וַיַּעֲלוּ וַיָּתְרוּ אֶת־הָאָרֶץ מִמִּדְבַר־סִינַי עַד־רַחֵב לְבָא חֲמַת: וַיַּעֲלוּ בְּנִגְבַּב וַיָּבֹא עַד־חֲבֹרֹן וְשֵׁם אַחֻזַּיִן שִׁשִׁי וְתַלְמִי וְיִדְדֵי הַעֲנַק וְחֲבֹרֹן שְׁבַע שְׁנִים בְּבִנְתָהּ לְפָנָי עֵצֵן מִצְרַיִם: וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל אֲשַׁכֵּל וַיִּכְרַתוּ מִשְׁחֵ זְמֹרָה וְאֲשַׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׂאֵהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים וּמִן־הַרְמִינִים וּמִן־הַתְּאֵנִים: לְמִקּוֹם הִוא קָרָא נַחַל אֲשַׁכּוֹל עַל אֲדוֹת הָאֲשַׁכּוֹל אֲשֶׁר־כָּרְתוּ מִשְׁחֵ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֶּץ אַרְבַּעִים יוֹם: וַיָּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־כָּל־עֵדֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֵלֶי מִדְבַר פָּאָרָן הַקְּדָשָׁה וַיִּשְׁבּוּ אוֹתָם דִּבְרֵי וְאֶת־כָּל־הָעֵדָה יִרְאוּם אֶת־פְּרֵי הָאָרֶץ: וַיִּסְפְּרוּ־לָיו וַיֹּאמְרוּ בְּאָנּוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּנוּ וְגַם זָבַת חֵלֶב וְדָבַשׁ הִוא זֶה־פְּרִיָּהּ: אֲפֹס כִּי־יַעַן הָעָם הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ הָעֲרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלַת מְאֹד וְגַם־יִלְדֵי הָעֲנַק רָאִינוּ שָׁם: עֲמַלְק וְהַעֲרִים הַגְּבִיב וְהַחִתִּי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יֹשֵׁב בְּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יֹשֵׁב עַל־הַיָּם וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן: וַיְהִי כְּלָב אֶת־הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עֲלֵה נַעֲלָה וְנִרְשָׁנוּ אֶתָּה כִּי־יִכְלֹךְ נֹזֵק לָהּ: וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נֹזֵק לַעֲלֹת אֶל־הָעָם כִּי־יִחַזֵּק הִוא מְמַנּוּ: וַיִּזְעַזְעוּ דְּבַת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֵתָּה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְיָתוֹר אֶתָּה אֶרֶץ אֲכָלֶת וְיֹשְׁבֶיהָ הִוא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אַנְשֵׁי מַדּוּת: וְשֵׁם רָאִינוּ אֶת־הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנַק מִן־הַנְּפִילִים בְּהִי בְּעֵינֵינוּ כְּנֹזְבִים וְכֵן הִיָּינוּ בְּעֵינֵיהֶם: וְתִשָּׂא כָּל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בְּלִילָה הַהִוא:

4)

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דִּבַּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל־אֶרֶץ מוֹשְׁבֵי־מִיָּתֶם אָמַר אָנֹכִי בְּתֵן לְכֶם: וַעֲשִׂיתֶם אִשָּׁה לַיהוָה עֲלֵה אוֹיְבָה לְסִלְאִי־גִדְרָל אוֹ בְּגִדְרָה אוֹ בְּמַעֲדִיכֶם לַעֲשׂוֹת רִיחַ גִּיחָח לַיהוָה מִן־הַבְּקָר אוֹ מִן־הַצֹּאן: וְהַקְרִיב הַמִּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִנְחָה סֵלֶת עֲשׂוֹן בְּלוֹל בְּרִבְעֵית הַחֵץ שָׁמֶן: וַיִּזְוּ לְנֶסֶךְ רְבִיעֵית הַחֵץ תַּעֲשֶׂה עַל־הָעֵלָה אוֹ לְנֶסֶךְ לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד: אוֹ לְאֵילִי תַעֲשֶׂה מִנְחָה סֵלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרִינָיִם בְּלוֹלָה בְּשָׁמֶן שְׁלִשִׁית הַחֵץ: וַיִּזְוּ לְנֶסֶךְ שְׁלִשִׁית הַחֵץ מִקְרִיב רִיחַ־גִּיחָח לַיהוָה: פִּנְחָס בֶּן־לֵוִי

5)

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דִּבַּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי בָבְאֵכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׂמָה: וְהִיָּה בְּאֲבָלְכֶם מִלְחָם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה: רֵאשִׁית עֲרֹסְתֶכֶם חֲלָה תְרִימוּ תְרוּמָה כְּתְרוּמַת גֶּרֶן כֵּן תְרִימוּ אֹתָהּ: מִרְאשִׁית עֲרֹסְתֶכֶם תִּתְּנוּ לַיהוָה תְרוּמָה לְדַרְתֵּיכֶם:

6)

(יח) בְּבִאכֶם אֶל הָאָרֶץ. מִשׁוֹנָה צִיָּה זֶה מְכַל צִיָּאוֹת לֶךְ הַכְּמוֹץ צִחַת מִהֵן שְׂאִינָה לֹא־לֹא לְאַחַר יְרוּשָׁה וְשִׁיבָה אֶף כֵּן כֵּן. אֲבָל זֶה נֹאמֵר זֶה צְבוּאָכֶם, מִשְׁנַכְנְסוּ זֶה וְאֲכַלְוּ מִלְחָמָה נִחְיִיבוּ צִחַלָה (סְפָרִי ק"ז): פִּנְחָס בֶּן־לֵוִי

7)

וַיִּלְכוּ וַיִּצְאוּ וַיִּסְעוּ לְאוֹתוֹת דְּבַר וְגו'. גַּם זֶה הִיָּתוּהַ חֲחֻנְלוֹה גְדוֹלָה לְהֵם לַעֲשׂוֹת כְּלֻוֹס וְהוֹאֵל טֵלָל צִאוֹ צְשִׁלְחֻתוֹם טֵל מִשְׁחֵ וְהַסְפִּיָּאִים לְאִשְׁוֹנָה כְּמוֹ שְׂהִיָּה רֵאשִׁי וְנֹאֹת לְהֵם כִּי פְסָדוֹ שִׁוְלִיָּאוֹ מִלְּכָס לֹא יוֹנַכְוּ הָעָם מִהַקְּצֵץ לְשׂוֹמֵעַ דְּצִיָּהֶם לֹא־לֹא שְׁעִיבוֹ לְאוֹתוֹ דְּבַר צְמַעְמוֹד כָּל הָעֵדָה וְלֹא כְשֶׁמֶר מִשְׁחֵ מִזֶּה כִּי גִבְעוּ לְנוּ צְמַח שְׂהַלְאוֹם אֶת פְּנֵי הָאָרֶץ צְפַרְהַקִּיָּא וְהִיָּה סָבּוֹר טֵלָל יִגִּידוּ צְפִיָּהֶם דֵּת מִנֵּה טִיפְסִיָּים עֵם הַפְּרִי אֲשֶׁר צִיָּים: רֵשַׁע וְרִשְׁוֹנָה דְּבַה שְׂהוֹלִיָּאוֹ עֲלֵנוֹם מְכַלּל מְרַגְלִים וְכַכְּלָל יוֹנַעֲלִים. וְלִזְאֵת הַסְּכָה חֲחֻטָּאוֹ מִנְּאֵל הַשְׂוֹמֵעִים מִהֵם הַלְּיוֹעֲלִים כְּחֻסֹּס לְהֵם: וְנִקְוָה פִּנְחָס בֶּן־לֵוִי

8)

אֶת־הַסְּפִיָּאִים מִן־הַסְּפִיָּאִים וְאֶת־הַסְּפִיָּאִים לְעִשָׂר אֲמֹרוֹת: "שְׁמֻעוֹן בְּנוֹ אֹמֶר, קְלִי־בִי בְּחֵלְתִי בֵּין הַחֲבֵרִים וְלֹא יִצְאָתִי לְטוֹף טוֹב מִשְׂמִיקָה וְלֹא מִקְרָשׁ עֶקֶר אֵלֶּה: וְנִקְוָה פִּנְחָס בֶּן־לֵוִי

9)

וַיִּלְכוּ וַיִּצְאוּ וַיִּסְעוּ לְאוֹתוֹת דְּבַר וְגו'. גַּם זֶה הִיָּתוּהַ חֲחֻנְלוֹה גְדוֹלָה לְהֵם לַעֲשׂוֹת כְּלֻוֹס וְהוֹאֵל טֵלָל צִאוֹ צְשִׁלְחֻתוֹם טֵל מִשְׁחֵ וְהַסְפִּיָּאִים לְאִשְׁוֹנָה כְּמוֹ שְׂהִיָּה רֵאשִׁי וְנֹאֹת לְהֵם כִּי פְסָדוֹ שִׁוְלִיָּאוֹ מִלְּכָס לֹא יוֹנַכְוּ הָעָם מִהַקְּצֵץ לְשׂוֹמֵעַ דְּצִיָּהֶם לֹא־לֹא שְׁעִיבוֹ לְאוֹתוֹ דְּבַר צְמַעְמוֹד כָּל הָעֵדָה וְלֹא כְשֶׁמֶר מִשְׁחֵ מִזֶּה כִּי גִבְעוּ לְנוּ צְמַח שְׂהַלְאוֹם אֶת פְּנֵי הָאָרֶץ צְפַרְהַקִּיָּא וְהִיָּה סָבּוֹר טֵלָל יִגִּידוּ צְפִיָּהֶם דֵּת מִנֵּה טִיפְסִיָּים עֵם הַפְּרִי אֲשֶׁר צִיָּים: רֵשַׁע וְרִשְׁוֹנָה דְּבַה שְׂהוֹלִיָּאוֹ עֲלֵנוֹם מְכַלּל מְרַגְלִים וְכַכְּלָל יוֹנַעֲלִים. וְלִזְאֵת הַסְּכָה חֲחֻטָּאוֹ מִנְּאֵל הַשְׂוֹמֵעִים מִהֵם הַלְּיוֹעֲלִים כְּחֻסֹּס לְהֵם: וְנִקְוָה פִּנְחָס בֶּן־לֵוִי

א) וַיְהִי כְּלָב [סְמִיָּין גְדוֹלָן (ט)], כְּמוֹ הֵם כָּל בְּשָׂרָה (זְכֵרִיָּה ב' ז'). [תְּגִין עַל סְמִיָּין (ל), רִמּוֹ שְׂשִׁיתָךְ ס' רִיבּוֹא. "רִמּוֹ כִּי־יִנּוּ יוֹאֵל" פִּנְחָס

12

ת"ר י"א אין מוציאין פירות מא"י דברים שיש בהן חיי נפש כגון יינות שמנים וסלתות ר' יהודה בן בתירא מתיר ביין מפני שממעט את התפלה וכשם שאין מוציאין מארץ לחו"ל כך אין מוציאין מארץ ישראל לסוריא ורבי מתיר

ב"מ פ"א הל"א (ב"י)

13

גמ' אין מוציאין פירות מא"י דברים שיש בהם חיי נפש כגון יין כו'. שמונים סלתות ר"י בן בתירא מתיר ביין מפני כו'. וזה יש ליישג מה שנתקשו המפרשים במרגלים נמה הולילו דנה הארץ שהרי אמרו וגם זמזמ חלב ודבש וזה פריה ומ"ש וכשם שפירותיה משונים כך כו' הוא דרך דרש אבל לפי שנתמנה א"י זו מיניס ארץ חטה ושעורה גפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש ספר הכתוב נמה שהולילו דנה ויכרתו וגו' מן הרמונים ומן המאנים ואמרו וגם זמזמ חלב ודבש וזה פריה לדיוקא שאלו הפירות הם צא"י שאין חיי נפש אבל שאר דברים שחיי נפש תלוי בהן כגון חטין וזית אין בהן וכבר העיד הכתוב על דבש רעה כמ"ש ארץ חטה וגו' ארץ זית דקדמה חטה לארץ קנא וקדמה זית לארץ בתרא כדאמר צרכות שהן עיקר שנתה של א"י שחיי נפש תלוי בהן ולריצ"ב ניחא טפי ויכרתו גם משם זמורה ואשכול ענבים להולילו דנה שיש בה דבר המביא תפלה ולזה אמרו ארץ אוכלת יושביה כי אין הארץ מספיק חיי נפש אוכלת ליושביה אבל היא מכלה את יושביה ברעב אשר תמיד מזוי בה באברהם נאמר ויהי רעב וגו' וירד אברהם מנרימה בעקב וישב נקט לישב בשלום כו' ולכסוף ע"י הרעב הורד מנרימה עם בני ביתו זו הטענה היה בלגס כי באמת באברהם היה בנסיון גם בעקב לקיים ברית בין הנמרים וק"ל:

בבב"א (ב"י)

19

ג) והנה תתבונן על פי ספר יצירה הנ"ל, חוש הראיה כנפש הוא נגד חדש תמוז בשנה, וחוש השמיעה כנפש נגד חדש אב בשנה, והנה תמצא (במדרש ב) בסידור השבטים לדגליהם א, יהודה יששכר וזבולון (שערי אורה שער ה' ס"ה ע"ב) נגד ניסן אייר סיון הניל א, דגל ב' ראובן שמעון גד, הנה ראובן נגד תמוז שהוא הדיש חוש הראיה, על כן אמרה לאה בלידת ראובן לשון ראייה (בראשית כ"ט לב) כי ראה י"י בעיני, ושמעון נגד חדש אב הוא נגד חוש השמיעה, על כן אמרה לאה בלידתו לשון שמיעה (שם לב) כי שמע י"י כי וכו' (והנה תמצא אות הראשון בשם ראובן אות ר' כמו אות הראשון של ראייה, וכן אות הראשון בשמעון ש' כמו אות הראשון של שמיעה), והנה תמצא כי הנשיאים של אלו ב' השבטים שהם נגד ב' החדשים, בעוד שהיו ישראל במדבר אירע בהן מה שאירע, דהנה המרגלים הלכו לתור את הארץ בכ"ט סיון (תענית כ"ט), ממילא הלכו בתמוז הדיש הראיה, (במדבר לב ט) ויראו את הארץ ויניאו את לב בני ישראל וכו' ונפגם חוש הראיה, והנה (שם יג טה) וישובו מתור הארץ מקץ ארבעים יום בחדש אב הדיש השמיעה והוציאו דיבה על הארץ, (שם יד א) ותשא כל העדה ויתנו את קולם כי שמעו לדבריהם ונפגם בחוש השמיעה, ונגזרה גזירה על אלו ב' החדשים עד כי ירחמם הש"י במהרה בימינו. **הני יושב אב**

14

ויהם כלב ... עלה נעלה ... לא נוכל לעלות, שבתחילה אמר להם אני עמכם בעצה אחת ובלבו היה לומר אמת שנאמר (יהושע יד, זח) ואשיב אותו דבר כאשר עם לבבי ואחי אשר עלו עמי המסו את לב העם, וכך הקב"ה מעיד עליו שנאמר (להלן יד, כד) ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת וגו', כשבאו המרגלים אמרו נאמן עלינו כלב, מיד עמד על הספסל ושיתק את כל ישראל שהיו מצווחין על משה שנאמר ויהם כלב, והם היו סבורין שהיה אומר לשון הרע לפיכך שתקו, פתח ואמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה, מיד חלקו כנגדו ואמרו לא נוכל לעלות אל העם.

מדרש נבוכדנצר

15

לואציונו פלב ית עמא למשה ואמר מיסק ניסק ונרית יתה ארי מיכל ניכול ליה:

תנזא אוקלוס, ער

16

וידבר משה ויכהניט הליום אל כל ישראל לאמר הסכת ושמע ישראל היום הזה נתית לכם ליהוה אלהיך: ושמעת בקול יהוה אלהיך ועשית את מצותיו ואת דיוקיו אשר אנכי מצוך היום:

20

פ"א הל"א

(טו, ב) זיבוי אל תני ישראלי נטמכה פרישת נסכים למרגלים, הם חטאו באשכול, יבוא הבן ויכפר על האביו, יבוא ניסוך היין ויכפר על האשכול, זהו שאמר הכתוב (שה"ש א יד) אשכול הכופר דודי לי בכרמי עין גדי, על עון האשכול עשה לי דודי כפרה ית) לקחת יין מכרמי עין גדי.

17

ט ומליל משה וכהניא לואי לקל ישראל למימרו אצית ושמע ישראל יומא תדין

אנקלוס

18

סיון	יהוה	איהוה	יצא מצירוף הפסוק ונקודותיו
תמוז	הנהי	היהא	יצא מצירוף הפסוק ונקודותיו
אב	היום	היאה	יצא מצירוף הפסוק ונקודותיו

21

תנזא ר"א מינא

תניא רבי אליעזר אומר יכל שלא אמר ארץ חמדה טובה ורחבה בברכת הארץ וסלכות בית חד בבונה ירושלים לא יצא ידי חובתו נתום הזקן אומר צריך שיוכר בה ברית רבי יוסף אומר צריך שיוכר בה תורה פליט אומר יצריך שיקדים ברית לזורה **ז"מ קוביא (עמ)**

22

וכן טרק ג' שאכלו תניא רבי אליעזר אומר כל שלא אמר ארץ חמדה טובה ורחבה בברכת הארץ לא יצא ידי חובתו, כרב הראב"ד וי"ל שהרי הנביאים כן קראוהו בכנה מקוטרת ואנו צריכין לספר בשבח הארץ ולהודות עליה, ואני תמה לכה לא הצריכו וברת חלב ודבש כמו כו' **פ"א הל"א**